

HOMILIE

van Mgr. dr. J.H.J. van den Hende bij de opening van het bedevaartseizoen te Brielle, 11 mei 2019, Bedevaartkerk Brielle

Handelingen 9, 31-42
Johannes 6, 60-69

Broeders en zusters, we mogen vandaag het nieuwe bedevaartseizoen 2019 beginnen. Bij de opening van het bedevaartseizoen zijn we in deze kerk altijd met een bescheiden gezelschap. De opening begint rustig, maar is wel intens. Uiteindelijk zullen we op de nationale bedevaart met velen zijn uit het bisdom en van daarbuiten, want we mogen ons een nationaal heiligdom noemen. Dat is niet nationalistisch, alsof het een Hollandse aangelegenheid is, maar de bedevaart van allen die zich in onze kerkprovincie aan het geloof van de Martelaren van Gorcum willen spiegelen en sterken.

We hebben vandaag een bijzondere opening mee mogen maken, waarbij we niet de deuren van de bedevaartkerk plechtig hebben geopend, maar de reliekschrijn binnen hebben gedragen. De Martelaren van Gorcum hebben de deuren open gemaakt, met hun leven en getuigenis, om deze plek tot een bedevaartsoord te maken. Ze hebben in geloof ja gezegd en zijn daarin blijven staan ondanks vernederingen. Als je de geschiedenis leest over die dagen, over hoe ze in angst zaten en werden ondervraagd en hoe ze als schouwspel voor een spottende menigte in hun blootje zijn rondgeleid, kunnen we ons nauwelijks voorstellen hoe dat is geweest.

Ook nu worden christenen op veel plaatsen wereldwijd verdrukt. Vervolging is van alle tijden. Het herdenken van de Martelaren van Gorcum mag ons verbinden met het verleden, maar ons ook sterken in het heden om trouw te blijven aan de Heer die het goede in ons begonnen is, ondanks spot en hoon en bedreiging.

De reliekschrijn is gerestaureerd. Hij is met vakkundigheid gemaakt, u zult zien hoeveel details door de restauratie weer zichtbaar zijn en aanwijsbaar. Woorden van geloof en christelijke symbolen, die gaan over overwinning en eeuwig leven. Niet met overmoed wordt getoond dat de Martelaren van Gorcum hun leven hebben gegeven. Alsof het een theater is dat ons oogverblindend wil herinneren aan de Martelaren van Gorcum. Vergeleken met andere schrijnen is hij bescheiden. Hij nodigt uit om niet bij de buitenkant van de schrijn te blijven, maar met ons hart stil te staan bij het getuigenis van de martelaren van wie hier een aantal overblijfselen wordt bewaard. We zijn geroepen tot een getuigenis dat boven onze angst en onverschilligheid en twijfels uitreikt.

Jesus zegt in het evangelie: “Wilt ook gij soms weggaan?” Hij heeft een enorme menigte mensen verzameld en Hij heeft hen willen voeden. Terwijl er maar weinig eten was, heeft hij de grote menigte van brood voorzien en er bleef nog over. Als de Heer zo’n bijzonder teken stelt, zo’n wonder verricht, moet iedereen eigenlijk wel zeggen: “dit is Hem, we gaan nooit meer bij Hem weg. Hij spreekt de

waarheid en is de waarheid.” In plaats van dat iedereen het teken van de Heer met geloof beantwoordt, ontstaat discussie: wie bent U eigenlijk en mag U dit wel doen, maakt U zich niet groter dan U bent?

Er komt tegenstand en in dat soort situaties zijn er meestal drie groepen. Een stille groep die gelooft, een groep die achterover leunt en denkt we zullen het wel zien, en een groep die kritisch is. Die kritiek heeft hier een toon van vernedering: wie ben jij dat je dit tegen ons zegt en presenteert alsof het van God zelf afkomstig is? Maar, een kritische noot kan pas vruchtbaar zijn als het met waardigheid gebeurt, niet vanuit een hoogmoedige houding. Er ontstaat dus geen waarachtige dialoog, maar er ontstaat een twistgesprek. En bij een twistgesprek komt niet het beste in mensen naar boven.

Jezus blijft zichzelf. Hij praat niet op dezelfde manier terug. Maar wat Hij zegt stuit hen tegen de borst, ze kunnen het niet vatten en vinden het misschien wel afschrikwekkend. Jezus zegt: “Wie mijn vlees eet en bloed drinkt, heeft eeuwig leven.” Met de broodvermenigvuldiging heeft Hij niet zomaar een teken gesteld om te laten zien wat Hij allemaal kan. Hij wil juist met dit teken mensen tot geloof brengen, dat we met ons hart bij Hem komen en erkennen wie Hij is. Dat is wat de evangelist Johannes beoogt met het evangelie, en waarom hij het opschreef, namelijk dat we door deze woorden met heel ons hart belijden dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en wanneer je dat met heel je hart gelooft, je deel mag hebben aan het eeuwig leven van de Heer.

De Heer is geen buitenstaander, maar is mens geworden in ons midden en vraagt ons om ons hart te openen voor zijn zelfgave in liefde: “Wie mijn vlees eet en bloed drinkt, heeft eeuwig leven.” De Kerk heeft deze woorden van de wonderbare spijziging verstaan als echte eucharistische woorden. Zoals Jezus brood neemt bij het laatste avondmaal, neemt Hij ook hier het brood en deelde het uit. Niet aan twaalf leerlingen maar aan een massa mensen. Woorden die verwijzen naar de Eucharistie, in het aanvoelen van de Kerk. De Heer is niet alleen als persoon dichtbij ons, Hij wil ons ook voeden en versterken en vernieuwen. Wanneer Hij zichzelf aan ons geeft als gebroken brood en vergoten wijn, geeft Hij zichzelf meer dan een mens ooit zou kunnen. Hij is Gods Zoon en wij mogen hem zelf aanvaarden en ontvangen.

Drie groepen dus: mensen die geloof hechten aan de Heer, mensen die afwachten, en de groep die verbeteren is. Broeders en zusters zo stonden ze ook tegenover de Martelaren van Gorcum: jullie met je rare geloof, jullie achterlijke ideeën over de eucharistie, jullie slaafse ondergeschiktheid aan de paus, hou daar nu eens mee op. De ondervragingen waren niet menswaardig, maar gingen gepaard met dreigementen, vernederingen en spot. Zouden de martelaren misschien ook niet een moment hebben gedacht: zullen we ook maar eens gaan? De martelaren hebben echter niet hun plaats verlaten en hebben hun verantwoordelijkheid niet afgeworpen, het geloof dat in hun hart was gelegd niet verloochend. Ze hebben uitgelegd tot het uiterste wat hun bezieling is. Wat de eucharistie is: de verrezen Heer die alles aan ons geeft en bij ons komt. En wat betreft de paus, dat hij de opvolger is van de apostel Petrus en dat hij, zoals Petrus in de eerste lezing, staat voor de verkondiging van het evangelie.

Een prachtig gerestaureerde schrijn vandaag, niet om de rijkdom ervan centraal te stellen, maar om wat er in is te vereren, en dat we met ons hart getrokken worden naar het getuigenis van de Martelaren van Gorcum. De schrijn is ten behoeve van de restauratie hier in de bedevaartkerk plechtig uiteen gehaald

voor de restauratie. De schrijn uit 1923 moest nodig worden opgeknapt. In een noodkist bleven de relieken achter, terwijl de schrijn naar Kevelaer ging om daar vakkundig te worden gerestaureerd. Als je de relieken van de martelaren ziet, kun je aan de botten zien dat het gewone mensen waren, knokig zoals wij allemaal. Sommige botten zijn afkomstig van een oude persoon, en andere botten zijn van een jongere persoon die martelaar werd. De relieken zijn in de schrijn niet geplaatst als in een etalage, maar wel om ons erop te wijzen dat het gaat om concrete mensen die sterfelijk zijn, zoals wij, die de kracht niet uit zichzelf hebben gehaald, maar die net zo krachteloos als wij 'ja' hebben gezegd, omdat ze steeds werden gevoed door het sacrament van de eucharistie en gesterkt werden door de gemeenschap in geloof van de wereldwijde Kerk rond de bisschop van Rome, de opvolger van Petrus.

We vieren in het bisdom het Jaar van de Roepingen. 'Roepingen' staat in het meervoud, want we zijn allemaal geroepen bij Christus te blijven en Hem te volgen, zelfs als Hij de uitdaging bij ons neerlegt: wilt ook jij soms gaan? We moeten ons laten trekken naar de Heer die met liefde en trouw naar ons omziet. Hij heeft de Martelaren van Gorcum niet aan hun lot overgelaten, maar ze bij zich geroepen in zijn huis van eeuwig leven. Zo vieren we, wanneer wij de martelaren vereren ten diepste het paasfeest.

We vieren de eucharistie, waarin wij de kruisdood en verrijzenis van Christus gedenken, dichtbij de relieken van mensen die als martelaren deel hebben aan de overwinning van Christus op de dood. Zo zijn ze onze voorsprekers en voorbidders. Ze gaan voor ons uit als voorbeeld en aansporing, steeds opnieuw als we angst voelen en ons terneergeslagen weten, wanneer we de vraag moeten beantwoorden of ook wij er maar mee ophouden of als we het geloof stiekem voor onszelf houden, opdat niemand ons er nog naar vraagt.

Maar als we ons hart in geloof weten te verbinden met Christus, weten we dat Hij op zijn beurt onze woorden vruchtbaar kan maken en ons getuigenis.

Bidden we in deze viering voor christenen wereldwijd die nu worden vervolgd, in landen als Nigeria en Sri Lanka, die de krantenkoppen niet halen. Dat ze de kracht van de Heer ontvangen, en staande blijven als de Heer hen vraagt: wilt ook jij gaan? Dat zij zoals de martelaren van Gorcum volharden in hun geloof, met de nodige uitstraling die we in onze wereld voor de voortgang van het evangelie zo hard nodig hebben. Amen.